

greppels erg warm kunnen worden. Als het in een julinacht afkoelt tot 10 graden, maar het water is nog 25 graden, dan zie je prachtige dansende zeerook.

Waterhozen en zandhozen

De echte hozen zijn de windhozen (tornado's) en deze horen bij de pittigste buien. Water- en zandhozen zijn de vriendelijke broertjes hiervan. Waterhozen ontstaan typisch in de late zomer en het vroege najaar. Benodigd zijn: een onstabiele atmosfeer (wat betekent dat in de onderste 2 kilometer de temperatuur duidelijk daalt met de hoogte), opgewarmd water en weinig wind. Dat laatste aspect zorgt ervoor dat er rotatie kan plaatsvinden. Een waterhoos begint meestal vanuit de wolk met een tubavormige uitzakking.

Vervolgens komt er ook een tollende watermassa boven het water op gang. Als beide uitstulpingen elkaar aanraken, is de waterhoos compleet.

Een zand- of stofhoos is met name een verschijnsel dat zich in het voorjaar en de vroege zomer voordoet. Het is dan zo goed als windstil, de zon verwarmt het zand (of het gemaaid gras) en voor een zo groot mogelijke kans geldt ook hier dat de onderste paar kilometer van de atmosfeer onstabiel moeten zijn. Let vooral op momenten na de passage van een koufront of trog, dan is de onstabieleit namelijk vaak het grootst.

Specials

Als je een weerkundige zijn gang laat gaan, wordt het natuurlijk een oneindig verhaal, maar laten

we nog kort een drietal bijzonderheden aanstippen. Rondom de langste dag zijn vier weken lang nu en dan lichtende nachtwolken te zien. Het zijn afzettingen van heel kleine ijskristallen op stofdeeltjes op zo'n 90 kilometer hoogte en ze zijn vrij onvoorspelbaar. Jakobsladders worden vaker waargenomen: een zonlichtbundel die in stralen uiteenvalt. Dit is het vaakst waarneembaar bij stof of vocht in de lucht. Tot slot is er de aardschaduw. Deze is vrij onbekend, maar wel vaak te zien, het beste in het zomerhalfjaar. Kijk daarvoor na de zonsondergang precies de tegengestelde kant op. Daar zie je tot ongeveer 30 graden boven de horizon een blauwpaarse gloed omhoogkomen: de schaduw van de aarde op de hemelkoepel. Ook voor zonsopkomst is de aardschaduw te zien, maar dan aan de westzijde.

Handige websites

www.weer.nl

Voor het weerbericht tot een paar dagen vooruit. Let op indicatiewoorden als: droge lucht, vochtige lucht, onstabiel en dauwpunt.

www.knmi.nl en www.kmi.be

De weerkaarten gaan tot anderhalf etmaal vooruit. Bekijk ook eens de 'guidance' voor de uitleg van de weersituatie voor de komende dagen.

www.weerwoord.be

Dit is een forum van weerliefhebbers waar inhoudelijk heel goed wordt gediscussieerd.

www.weerplaza.nl

Onder het kopje 'actueel' zie je naast temperatuur en weerbeeld ook de windrichting en -kracht. Handig voor bijvoorbeeld het vinden van de plek waar gemakkelijker buien kunnen ontstaan (zeewindtrog).

www.estofex.org

Hier worden uitvoerige en doorwrochte Engelstalige verwachtingen gegeven voor extreem weer in Nederland, België en Europa.

www.wxcharts.com

Voor als je zelf wilt uitzoeken wat voor weer het wordt. Mooie kaarten, veel verschillende modelinformatie. Er worden geen fronten en troggen ingetekend.

www.spaceweather.com

Zodra de periode van lichtende nachtwolken er is (noctilucent clouds), verschijnt hier de verwachting.

Rondom de langste dag zijn ze soms te zien: lichtende nachtwolken. Het zijn ribbelige structuren aan de noordelijke horizon. Foto: Karin Broekhuijsen.

Jakobsladders. Foto: Karin Broekhuijsen.

11 tips voor weerfotografie

1

Pas op met een regenboog

Prachtig hè, zo'n regenboog. Hoe lager de zon staat, hoe hoger de gekleurde boog boven de horizon uittorent. Met een polarisatiefilter kun je de kleuren een boost geven, of de regenboog volledig laten verdwijnen. Hoe dat zit? Met een polarisatiefilter verwijder je reflecties en laat een regenboog nu ook gereflecteerd licht zijn. Oppassen dus. Wist je trouwens dat je in mist soms ook een 'regenboog' kunt zien? Deze mistboog is wit en valt daardoor niet zo snel op.

2

Blauwe ovaal

Nu we het toch over een polarisatiefilter hebben... Dit filter werkt het beste in een hoek van 90 graden ten opzichte van de zon. Een specifieke plek dus. Zijn er maar weinig wolken en werk je met een (ultra)groothoekobjectief, dan kan er zomaar een lelijk blauw ei aan de hemel zichtbaar worden. Wederom oppassen dus.

3

Landschap

Een wolk kan indrukwekkend zijn in al zijn details. Toch gaat een wolk doorgaans pas echt leven, wanneer de hele compositie meewerkt. Besteed dus evenveel aandacht aan het landschap dan aan de wolkenlucht. Een saai landschap onder een spectaculaire lucht haalt het niveau van de foto meteen naar beneden.

4

Grote contrasten

Grote contrasten tussen hemel en aarde zijn altijd lastig. Grijsverloopfilters kunnen je helpen de contrastkloof te dichten. Nog lastiger zijn fel gekleurde lichten. Rood, geel en oranje bijten snel uit, zonder dat dit blijkt uit het histogram. Maak bij felle kleuren daarom voor de zekerheid een belichtingstrapje.

5

Wit(on)balans

Aan de randen van de dag heeft je camera het lastig met de witbalans, zeker als de lucht fraaie kleuren aanneemt. Die lucht werpt als het ware een kleurenzeem over het landschap. Die wil je uiteraard handhaven. Zet je witbalans vast op een vaste waarde, bijvoorbeeld zonlicht. Achteraf kun je nog altijd corrigeren. Mits je in RAW fotografeert.

6

Dynamische foto

Wind kan voor behoorlijk wat dynamiek zorgen, niet alleen in het veld, maar ook in de foto. Varieer eens met de sluitertijd. Belicht eens wat langer om beweging van bijvoorbeeld riet en bomen toe te staan. Of belicht juist extreem kort bij flink opspattende golven of stuivend zand om ieder detail vast te leggen.

7

Groene zon

Wanneer de zon ondergaat is deze niet alleen geel, oranje of rood. Door verstrooiing van het licht kan de bovenzijde heel kort groen oplichten, de zogenaamde groene flits. Dit gebeurt bij rustige dagen. Veel zeldzamer is de blauwe flits. Pas wel op voor je ogen en apparatuur; het felle zonlicht kan schade aanrichten!

8

Slecht weer bestaat niet ...

... wel slechte fotografen die klagen over het weer. Mijn eigen tegeltjeswijsheid. Ga niet alleen op pad tijdens dat gouden ochtendlicht, maar probeer ook andere omstandigheden uit. Stem je locatie en onderwerp wel af op het weer, dan valt het nooit tegen!

9

Verhaal

Is er sprake van bijzonder weer, probeer dan met je foto's eens een verhaal te vertellen. Regen wordt zichtbaar door de druppels, plassen op straat, verlepte dierenvachten en kleurrijke paraplu's. Denk bij storm aan mensen die tegen de wind hangen, kromme bomen, beweging, maar ook schade.

10

Vinger voor de lens

Bij spectaculair (schuin) tegenlicht liggen lensflares en andere onwenselijke artefacten op de loer. Ga terug naar de begintijd van je fotografie en houd nu bewust een vinger voor de lens. Op de plek van de zon wel te verstaan. Maak uiteraard ook een versie zonder vinger. Combineer de foto's in de nabewerking en je hebt een schone foto.

11

PRAKTIJKBOEK weer- en nachtfotografie

Voor elke fotograaf die zich verder wil verdiepen in weerfotografie is dit boek een musthave. Vier gepassioneerde fotografen/ auteurs helpen jou verder aan de hand van tientallen tips en praktijkvoorbeelden. Bestel het boek op webshop.natuurfotografie.nl

